

LIFE-LEHETŐSÉGEK

A LIFE által támogatott projektekben már 2002 óta szerepet kapott az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a 2014 és 2020 közötti időszakra pedig külön alprogram foglalja össze az Európai Unió éghajlat-politikai prioritásait.

SZERZŐ: KOZA ANDREA

Az 1992 óta létező LIFE programokban a 2013 végéig tartó, összesen négy periódus alatt az EU 3954 környezet- és természetvédelmi projektet támogatott, mintegy 3,1 milliárd euró értékben. A jelenlegi, 2020-ig tartó periódus alapját, beleértve a gazdasági alapokat és a finanszírozást is, a *környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról (és a 614/2007/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről) szóló 1293/2013/EU rendelet* teremtette meg azzal a céllal, hogy támogassa

a) az erőforrás-hatékony, alacsony szén-dioxid-kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes gazdaságra való átállást, a környezetminőség védelmének és javításának, valamint a biológiai sokféleség csökkenése megállításának és visszafordításának elősegítését, ideértve a Natura 2000 hálózat támogatását és az ökoszisztémák leromlásával szembeni intézkedéseket is;

b) a környezetvédelemhez és éghajlat-politikához kapcsolódó uniós jogszabályok kidolgozásának, végrehajtásának és érvényesítésének javítását, valamint a környezet- és éghajlatvédelmi célkitűzések más uniós szakpolitikákba, illetve a köz- és a magánszféra gyakorlatába történő integrálásának és általános érvényesítésének előmozdítását;

c) a jobb környezetvédelmi és éghajlat-politikai irányítást valamennyi szinten, ideértve a civil társadalom, a nem kormányzati szervezetek és a helyi szereplők fokozott bevonását is;

d) a 7. környezetvédelmi cselekvési program végrehajtását.

A Környezetvédelem alprogram 3 kiemelt területe a környezet és erőforrás-hatékony, a természet és biológiai

sokféleség, valamint a környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás.

Az Éghajlat-politika alprogram szintén 3 kiemelt területet tartalmaz. Ezek az éghajlatváltozás mérséklése, alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz, továbbá az éghajlat-politikai irányítás és tájékoztatás.

E korántsem részletes felsorolásból is kitűnik, hogy gyakorlatilag mindenki pályázhat: önkormányzatok, gazdasági társaságok és nonprofit szervezetek is. Közvetlen brüsszeli irányítású program-

ról lévén szó, a pályázatokat az EASME-hoz (Kis- és Középvállalkozási Végrehajtó Ügynökség) kell benyújtani.

A 2018. évi pályázati kiírás 2018. május elején jelenik meg, a beadási határidő 2018. szeptembere. Projektként az EU klímapolitikájából azokat a pontokat érdemes kiválasztani, amelyek Magyarországon esetében adóttak. A probléma legyen fontos országszinten, ugyanakkor a megoldás az uniós más tagállamainak is nyújtson információt. A hazai szakanyagok is előrevetítik a LIFE pályázatok témáit*.

Változások a LIFE pályázatokban a 2018–2020-as munkaprogram időszakában

» Csökken a támogatásintenzitás, 55% lesz a korábbi 60%-hoz képest.

» Egyszerűsített jelentéstétel. A folyamat eltolódik online irányba.

» Egyszerűsödő pályázási procedúra. A környezetvédelmi programok (ENV) esetében bevezetésre kerül a kétlépcsős pályázatértékelés. Első körben egy kisebb koncepció benyújtása is elegendő

lesz. (Ez a klíma alprogramra nem érvényes.)

» Nagyobb hangsúlyt kap a pályázati eredmények megismételhetősége.

» Cél a kommunikáció javítása.

» A számszerűsíthetőség és a „close-to-market” szemlélet fejlesztése, alternatív pénzügyi támogatások megléte, potenciál a projekt „felskálázására”.

» A klíma alprogramban kibővült a támogatható tevékenységek köre.

Kiszámíthatóbb lett a pályázás. Korábban a kiírás után derült ki, melyek lesznek a prioritási pontok. Most többéves prioritási témákat illesztettek a munkaprogramba, amelyek segítik a tervezhetőséget.

* Például: NÉS-1: 1990-hez képest 16–25% közötti kibocsátáscsökkentés 2025-ig; NÉS-2: 1990-hez képest 52–85% közötti kibocsátáscsökkentés 2050-ig; EU2020: 20% 1990-hez képest; EU2030: 40% 1990-hez képest

Emellett pozitív változás a klíma alprogramban, hogy hangsúlyosabbá vált a mitigációs terület támogatottsága, és a pályázatértékelési szempontok is megváltoztak. A kötelező pontszámok mellett az elérhető bónuszpontok száma nőtt.

Az értékelés során eddig figyelembe vett kötelező pontok (a *technikai koherencia és minőség*, és a *pénzügyi koherencia és minőség*) mellett megjelent két új tényező. Az egyik az *Éghajlat-politika alprogramnak a LIFE rendeletben meghatározott célkitűzéseire való hozzájárulás mértéke és minősége*, a másik a fenntart-

hatóság (*folytonosság, átültetés, megismétlés*) területe.

A kötelező pontok közül a legfontosabb bírálati szempont a *technikai koherencia és minőség*. Elvárás, hogy legyen részletezve a konkrét elképzelés arról, mik a kihívások, ezekhez milyen célkitűzések kapcsolhatók, és ezek milyen projektakciókkal valósíthatók meg. A legtöbb esetben ugyanis azon buknak el pályázatok, hogy nincs logikusan felépítve a benyújtott anyag.

A *pénzügyi koherencia és minőség* esetében a reális költségvetés a hangsúlyos. A fenntarthatóságnak külön keret-

tel kell megjelennie a költségvetésben. A *fenntarthatóság* kötelező pontjának teljesülése érdekében konkrét akciókat kell már a projekt idejére is beépíteni.

A bónuszpontok esetében a *szinergiák köre* kapja a legtöbb, 11 bónuszpontot. Elemei közül kiemelkedik a *többcélúság* (8 pont), amelynél azt vizsgálják az elbírálók, hogy az unió más területeit (például szociális vagy oktatási politikáját) hogyan szolgálja az adott pályázat. Itt kapott helyet a *zöldközbeszerzés* (1 pont), az *ökocímkézés* (1 pont), az *uniós kutatási eredmények átvétele* (1 pont) és a *transznacionalitás* (4 pont).

Többéves prioritási témák a LIFE Éghajlat-politika alprogramban (2018-tól)

Az éghajlatváltozás mérséklése (Climate Change Mitigation – CCM) területén belül

» az EU Emisszió Kereskedelmi Rendszerre és a Vállaláselosztási Határozat (ESD) által nem szabályozott szektorok ÜHG-kibocsátás-csökkentése (közlekedés, alternatív üzemanyagok),

» épület energiahatékonyság,

» mezőgazdasági innováció – Magyarországon magas szintű, érdemes ezzel foglalkozni,

» földhasználat-változások (monitoringrendszerek),

» fluorozott ÜHG-k kibocsátásának csökkentése,

» energaintenzív iparágak.

Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz (Climate Change Adaptation – CCA) területén a prioritások ugyanazok, mint a CCM terület esetében.

Éghajlat-politikai irányítás és tájékoztatás (Climate Governance and Information – CGI) területén:

» A 2030-ig és 2050-ig szóló klímastratégiák végrehajtásának segítése.

» Az EU ETS működésének jobb monitoringját lehetővé tevő módszertan kifejlesztése, elsősorban a hatóságok részére; a szén-dioxid-kvóta piac működését jobbá tevő módszerek is prioritást élvezhetnek a LIFE pályázatok esetében.

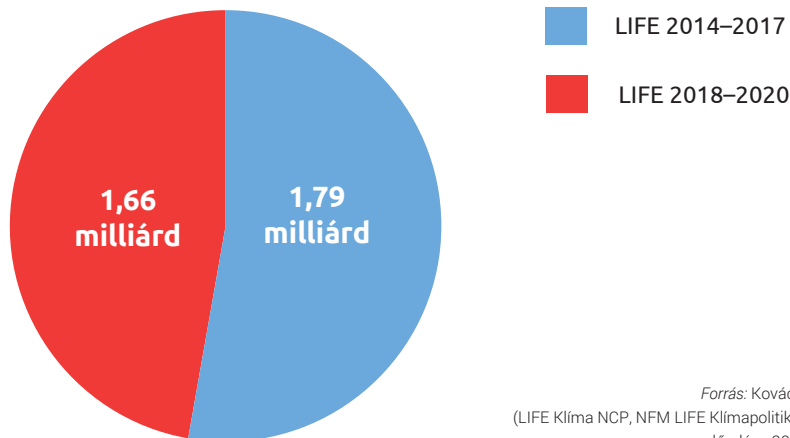
» Az F-gázokkal kapcsolatos szemléletformálás.

Pénzügyi keret, 2018–2020

Eddig 60% volt az uniós támogatásintenzitás, de ez 55%-ra csökkent. Ezt elensúlyozandó, nemzeti szinten önerőtámogatás kérhető, amelynek mértéke 10–20%.

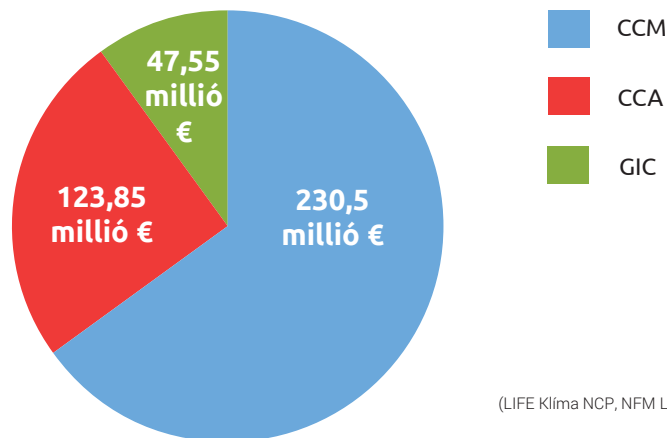
A 2014–2020-as időszak költségvetése 3,46 milliárd euró volt, ebből a 2018–2020-as időszakra fennmaradó összeg 1,66 milliárd euró.

LIFE BUDGET 2014–2020 3,46 MILLIÁRD €

Forrás: Kovács Barbara (LIFE Klíma NCP, NFM LIFE Klímapolitikai Csoport) előadása 2017. 12. 11.

LIFE CLIMA 2018–2020 413 MILLIÓ €

Forrás: Kovács Barbara (LIFE Klíma NCP, NFM LIFE Klímapolitikai Csoport) előadása 2017. 12. 11.

Ebből az összegből éghajlat-politikai célokra 413 millió euró áll rendelkezésre, amely a fenti grafikon szerint oszlik el a három fő terület között:

Nemzeti önerőtámogatás és pénzügyi eszközök

A LIFE-támogatások 55%-ra történő csökkenése magával hozta az önerő 45%-ra történő növekedését. A pályázat benyújtásakor a pályázónak azt kell bizonyítania, hogy stabil lábakon áll. Tehát az önerőnek ekkor még nem kell rendelkezésre állnia. Az önerő előteremtésének segítésére megszületett a 1072/2017. (II. 10.) Korm. határozat, amely a

hagyományos és IP LIFE projektek támogatását szolgálja a 2018–2024-es költségvetési évekre vonatkozóan. A támogatás elnyerésének előfeltétele, hogy az EASME nyertesként hirdeti ki az adott magyar projektet a pályázati évet követő év első felében.

A kormány általi finanszírozás mellett az EU kedvezményes hitellehetőségekkel is támogatja a pályázatok önerőfinanszírozását.

(A beszámoló alapját a NFM 2017.12.11.-i VI. LIFE Klímapolitikai Tréningje adja.)